

Asia: VN/23602/2021

Begäran om utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av ungdomslagen

Lausunnonantajan lausunto

1. Utlåtande om utkastet till förslag som gäller riksomfattande organisationer på ungdomsområdet (17 och 18 § i lagen, 5 och 6 § i förordningen)

Följande hälsning vad gäller förordningen 5§ (rörande kriterierna för att vara statsbidragsberättigad): .. "En organisation anses nationell om den har

verksamhet i minst 7 olika landskap". Detta går inte att tillämpa för de svenskspråkiga organisationerna eftersom ytterst få finlandssvenska organisationer som verkar i Svenskfinland har verksamhet i mer än 5 landskap (inklusive Åland). I praktiken kan detta bli ett hinder för nya finlandssvenska organisationer att bli statsbidragsberättigade. Vi förordar att nuvarande bestämmelse om verksamhet i minst tre landskap bibehålls i fortsättningen.

Vill också föra fram följande oro rörande status som nationell statsberättigad organisation: "Rätten till statsbidrag" kan också enligt förslaget återkallas direkt. I nuvarande gällande lag finns det en nådetid på två år för en organisation som enligt ministeriets bedömning inte längre uppfyller kriterierna (en tid

som alltså kan användas för att försöka korrigera brister). Här finns alltså en risk att svenskspråkiga organisationer, ifall dessa punkter uppfattas

paragraftroget inom ett år, riskerar att gå miste om rätten att överhuvudtaget söka statsbidrag. Det uppfattar vi att är en strukturell orättvisa som inte kan accepteras. Det är ett exempel på att inte minoriteters möjligheter, såsom den svenskspråkiga befolkningen, inte bereds samma, jämbördiga verksamhetsmöjligheter för statsstöd i detta fall.

I förslaget förs även "aktualitet" in som ett kriterium både för status som statsbidragsberättigande och den årliga bedömningen av organisationerna. Aktualitet definieras inte tydligt i författningstexten. Många organisationer försöker med de begränsade resurserna arbeta långsiktigt

och hållbart för att nå största möjliga positiva effekter av arbetet. Det krävs en tillräckligt lång tidshorisont och omvärldsanalys. Det finns verksamheter som just nu kanske känns icke-aktuella, men som kan medföra positiva effekter för deltagarna. Kravet på aktualitet får inte tolkas så att organisationen genom att kunna nämna de mest tydliga trenderna definieras som "aktuell". Organisationerna borde i första hand ha frihet att fokusera och förbättra på sina kärnkompetensområden och verksamheter. Kriteriet borde förstås så att organisationer som erhåller statsbidrag förutsätts genom sin verksamhet svara mot verkliga behov i enlighet med 2§ i ungdomslagen och spegla det svenska samhällets behov och utmaningar (där det brister i rådande situation och kan påtalas, evidensbaserat bla).

2. Utlåtande om utkastet till förslag som gäller riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet (OSKE) (19 § i lagen, 7 och 8 § i förordningen)

Paragraf 19 i lagen:

- Vad menas med "helhet"- definieras en helhet också aspekten den språkliga dimensionen, dvs att man inom helheten kan fokusera på ett flertal tematiska områden som förs fram, sektoröverskridande, dvs istället för dagens statistiska modell, där man som organisation behöver omfatta "ett specifikt" fokusområde (av 6), vilket har lett till svårigheter för att svara på den svenska dimensionen inom kompetenscentren.

- Oklart vad som avses i det sista stycket tredje raden.. " samt verksamhetens art och omfattning". Menas med art riktade bidrag för den svenskspråkiga ungdomsverksamheten för att nå ut till det svenskspråkiga fältet, dvs främst Nyland, egentliga Finland, Österbotten, Åland samt språköarna där det finns svenskspråkiga skolor.

Hoppas nu då följande ungdomspolitiska program som uppgörs, att det svenska dimensionen denna gång kan tillgodose, dvs att ett av kompetenscentren i form av kluster med andra svenskspråkiga organisationer med olika sakkunskap har möjlighet att handha det svenska (som har den kompetens och de språkliga färdigheter som arbetet kräver, dvs att organisationen är registrerad svenskspråkig). Dagens modell är splittrad, ineffektiv och oklar för att kunna svara på de svenskspråkiga behoven och dess särdrag. En utvärdering av denna period behöver göras rörande det svenska som underlag för följande upplägg för VANUPA (vilket inte gjordes för perioden 2018-2019).

De svenska ungdomsorganisationerna går miste om en väsentlig utvecklingspotential då inget av de nuvarande kompetenscentren kan tillgodose de svenskspråkiga organisationernas helhetsbehov inom ramen för denna splittrade modell. På sikt kan detta oskäligt begränsa de svenskspråkiga organisationerna vad gäller resurstilldelningen, samtidigt som ministeriets målsättningar med kompetenscentren inte heller uppnås.

3. Utlåtande om utkastet till förslag som gäller ungdomscentraler (20 § i lagen, 9 och 10 § i förordningen)

-

4. Utlåtande om utkastet till förslag som gäller andra bestämmelser (23, 24, 26 och 27 § i lagen, 1 § i förordningen)

-

5. Utlåtande om utkastet till förslag som gäller Finlandsmodellen för hobbyverksamhet (12 a och 21 a § i lagen)

En allmän iakttagelse vad gäller anordnande av hobbyverksamhet som riktar sig till de svenskspråkiga unga är att här har tredje sektorn en betydelsefull roll – dvs föreningar och organisationer som fungerar på svenska – för att aktiviteterna skall kunna ordnas i praktiken. Uppfattar att det vore ändamålsenligt att också aktörer från tredje sektorn direkt kunde ha samma möjlighet att kunna anhålla om statsbidrag för att driva hobbyverksamheten likväl som kommunerna. Nu har kommunerna endast de möjligheterna att ansöka emedan arbetet utförs i hög utsträckning av tredje sektorn, dvs antar att kommunerna med hjälp av statsbidragen köper tjänster av föreningsfältet eller beviljar bidrag för ändamålet. Kvalitetssäkringen borde kunna följas oavsett.

Det är också viktigt att fästa särskild uppmärksamhet rörande landsbygden. Utbudet av personal som kan ordna alla de aktiviteter som deltagarna efterlyser i hörandeprocessen är begränsad på mindre orter. För små föreningar kan vara omöjligt att kunna delta i Finlandsmodellen. En ytterligare aspekt är grundläggande konstundervisningen. GPU är redan nu underfinansierad och med Finlandsmodellen sprids resurserna ännu tunnare.

6. Remissinstansens allmänna kommentarer eller anmärkningar/förslag gällande andra bestämmelser i lagen

En allmän hälsning och iakttagelse rörande dagens modell för kompetenscenter (KC) och det svenskspråkiga ungdomsarbetet är att det behövs ett eget specifikt kluster, tematiskt gränsöverskridande kompetenscenter, som har fokus på det svenskspråkiga ungdomsarbetet och som har som huvudspråk svenska inom organisationen. Detta eftersom dagens modell inte svarar på de svenskspråkiga behoven och ett hållbart arbete. Det finns även behov av att göra metodiska konsekvensbedömningar av de olika reformerna som berör det senaste VANUPO- programmet rörande efterverkningarna av hur det arbetet sköttes samt om utfall och resultat.

Under den förra kompetenscenterperioden 2018-2019 utfördes ingen evidensbaserad utredning av hur det svenskspråkiga arbetet lyckades innan det nya programmet fastställdes. I detta läge har det svenska arbetet inget eget kluster vilket är en brist.

Hur de olika delgenomförarna valdes som representerade de olika sex områdena inom KC blev diffust. Och många finskspråkiga organisationer kunde verka i ett flertal kompetenscenter emedan de svenska "inte" hade den möjligheten (eller lyckades inte här i själva planeringsprocessen). Detta trots att tex vi (Luckan) gjorde anspråk och försökte komma in i ett par kluster som bla fokuserade på digitalt samt kommunalt ungdomsarbete, men lyckades ej bli "inläppta", vilket inte känns som ett demokratiskt och rättvist förfarande.

Lerche Eva
föreningen Luckan r.f - verksamheten Unginfo